

Brandkåren Attunda

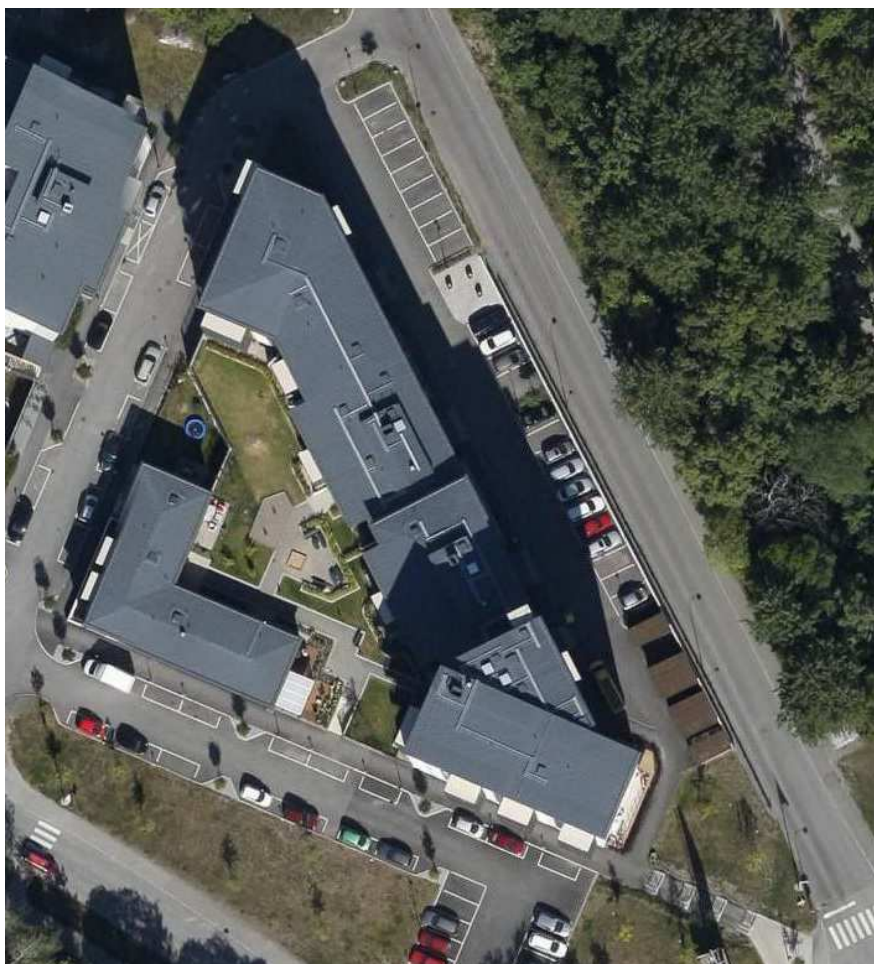
Datum
2016-05-30

Handläggare, telefon
Patrik Asp, 08-594 696 00

Diarienummer:
501.2016.00212

Olycksutredning

Förstainsats genomförd av ledig personal

Översiktsbild från området. Källa Hitta.se

Undersökning utförd av: Patrik Asp, Utredare Brandkåren Attunda

Kvalitetsgranskad av: Robert Nilsson, Samordnare olycksutredning Brandkåren Attunda

1 Sammanfattning

Onsdag den 3 februari 2016 kl. 08.49 inkommer larm om brand i lägenhet i Kallhäll, Järfälla kommun. Samtidigt som detta larm inkommer pågår en större insats några minuter ifrån platsen. Sedan kl. 02.49 har ett industrihotell brunnit och flera styrkor har under natten varit insatta. En förbipasserande gruppleddare, normalt tjänstgörande vid Brandkåren Attunda på Järfälla brandstation, men för dagen ledig från brandkåren, ser rök från fastigheten och beger sig dit för att se om han kan hjälpa till. Gruppleddaren konstaterar vid framkomst brand i lägenhet och genomför på egen hand en initial släck-/livräddningsinsats. Mycket talar för att han, genom denna insats, räddar livet på den boende i lägenheten.

Brandkåren Attunda har under en tid arbetat med RIB-befäl i en så kallad Förstainsatsenhet med utgångspunkt i Knivsta kommun och tittar nu även på möjligheten att införa detta koncept på sina heltidsstationer. Om det införs på heltidsstationerna är huvudsyftet att den dagliga verksamheten ska bli mer effektiv. Att effektivisera räddningstjänsten är något som ständigt eftersträvas. Antalet resurser är begränsad och därför är det än viktigare att utnyttja de tillgängliga resurserna på bästa möjliga sätt för att nå intentionerna i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor avseende färre skadade och färre döda vid olyckor.

Utredaren föreslår i samband med utredningen bland annat följande åtgärder internt inom Brandkåren Attunda.

Uppdatera det digitala kartmaterialet i bilarna samt se över lösningar för att exempelvis få in höjder vid viadukter. Se över utrustningsnivå samt erbjud utbildning för personal som arbetar i bostadsområden. Ändra så att de automatiska förlarmen endast går ut på brandstationerna och inte på de fordonsmonterade eller bärbara Rakelterminalerna. Sammanställ föreskrifter och arbeta fram riktlinjer för de som kommer att arbeta i FIE-verksamhet. Efter att det är gjort bör fortsatt utbildning och erfarenhetsträffar årligen genomföras/erbjudas för personalen.

Följande förslag är några som riktas mot samverkande organisationer och myndigheter. SSRC bör se över och/eller ta fram rutiner och riktlinjer över vilka enheter som ska larmas när parallella insatser pågår. Storstockholms brandförsvaret bör se över sina insatsrapporter som lämnas ut i PDF-format. Detta då de blir missvisande vid utskrift.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Anledning till undersökningen.....	4
2.1	Metod, analys och avgränsningar	4
3	Händelsebeskrivning.....	5
4	Förstainsatsperson (FIP)/Förstainsatsenhet (FIE).....	7
5	Slutsats.....	8
6	STEP-analys.....	11
7	Uppmärksammade avvikelser och rekommenderade åtgärder.....	12
7.1	Uppdaterat kartstöd/kartmaterial - SSRC, SOS, SSBF, BA.....	12
7.2	Fördelning av tillgängliga resurser - SSRC.....	13
7.3	Utrustning och utbildning för personal i bostadsområden - HSB, BA medlemskommuner ...	13
7.4	Automatiska förlarm - SOS, MSB, BA.....	14
7.5	Sammanställ föreskrifter och riktlinje för FIE-verksamhet - BA	14
7.6	Vilka arbetsuppgifter kan utföras av personal som bemannar FIE? - BA	14
7.7	Fortsatt utbildning samt erfarenhetsträffar för personal - BA.....	15
7.8	Insatsrapporter i PDF-format - SSBF	15
8	Referenser och underlag	15
8.1	Intervjuer	15
8.2	Mailkorrespondens.....	16
8.3	Internet.....	16
8.4	Övriga dokument	16

2 Anledning till undersökningen

Onsdagen 2016-02-03 larmas räddningsenheter från Kista och Upplands-Bro brandstationer till en misstänkt lägenhetsbrand på Maskinistvägen i Kallhäll, Järfälla kommun. En förbipasserande gruppleddare, normalt tjänstgörande vid Brandkåren Attunda på Järfälla brandstation, men för dagen ledig från brandkåren, ser rök ifrån fastigheten och beger sig dit för att se om han kan hjälpa till. Gruppleddaren konstaterar vid framkomst brand i lägenheten och genomför en initial släck-/livräddningsinsats och mycket talar för att han, genom denna insats, räddar livet på den boende i lägenheten.

Samtidigt som denna händelse inträffar, har räddningstjänsten en parallell händelse ca 5 minuter från aktuell plats där ett hotell brinner och har så gjort under ett antal timmar.

Utredningen ska, enligt utredningsdirektivet återföra lärande internt inom Brandkåren Attunda samt till samverkande organisationer och myndigheter. Detta för att i framtiden möjliggöra en säkrare och effektivare hantering av liknande händelser.

2.1 Metod, analys och avgränsningar

Utredningen har inte som syfte att skuldbelägga individ-/er. Utredningen syftar inte till att utreda direkta eller bakomliggande orsak-/er till branden eller skeendet i lägenheten innan inringaren larmar.

Utredningens målsättningar är följande:

- Utredningen syftar till att klarlägga händelseförloppet vid branden, från det att inringare larmar till det att räddningsinsatsen avslutas.
- Utredningen bör särskilt utreda det förlopp som uppstår och de beslut som fattas efter framkomst av, den ej tjänstgörande gruppleddaren.
- Utredningen ska särskilt utreda, och om möjligt, föreslå förbättringar avseende den beredskap som planerats med anledning av den samtidiga insatsen och den utlarmning som sker till följd av detta.
- Brandkåren Attunda har under en tid arbetat med befäl i en så kallad Förstainsatsenhet (FIE) med utgångspunkt i Knivsta kommun. Utlarmnings-/framkörningsformen är under införande i fler kommuner inom förbundet. Även om gruppleddaren i denna händelse inte varit i tjänst vid Brandkåren Attunda kan det finnas erfarenheter från hans insats att återföra i det arbete som pågår med att utveckla FIE-verksamheten i Brandkåren Attunda.

Händelseförloppet bör utredas genom STEP-analys (Sequential-Timed-Event-Plotting). Identifierade avvikelser kan med fördel sammanställas i en avvikelseanalys.

Utredningen har genomförts och faktamaterialet har analyserats, genom en sammanställning av de avvikelser som uppmärksammats. Händelseförloppet har kartlagts genom en STEP-analys. Faktamaterialet utgörs av intervjuer, insatsdokumentation samt omvärldsanalyser.

3 Händelsebeskrivning

Onsdag den 3 februari 2016 kl. 08.49 inkommer larm om brand i lägenhet i Kallhäll, Järfälla kommun. Samtidigt som detta larm inkommer sker en större insats några minuter ifrån platsen. Sedan kl. 02.49 har ett industrihotell brunnit och flera styrkor har under natten varit insatta. Vid klockan 08.49 är Järfälla, Sollentuna och yttre befäl ifrån Brandkåren Attunda insatta. Storstockholms brandförsvär, station Katarina 231-1310 samt 231-1330 har precis tryckt status "klara" och håller på att lämna platsen.

■■■■■, den för dagen ledige gruppledaren arbetar som fastighetsskötare åt HSB. Han och hans fastighetsskötarkollega åker runt i en firmabil för att utföra avläsningar av vatten/el/fjärrvärme i tre olika föreningar som HSB sköter driften av. Varje onsdag klockan 9 har de "onsdagsmöte" vid Gjutarplan i Järfälla kommun. Kring 08.50 befinner sig ■■■■■ och hans kollega nere vid Kallhälls marina. De börjar åka mot Gjutarplan för mötet.

De ser då två rökpuffar från taket på den höga delen av 9 våningshuset på Maskinistvägen. De åker Godsvägen upp. När de kommer till korsningen Godsvägen/Fabriksvägen tänker ■■■■■ om och bestämmer sig för att ta en "check" i kvarteret istället. De åker runt husen men ser inget konstigt. ■■■■■ ber då sin fastighetsskötarkollega att dra ner sitt fönster och de känner då röklukt, klockan uppskattas nu vara 08.53. De svänger in på Maskinistvägen och ser nu hur svart rök bolmar ut från den öppna balkongdörren. De blir uppmötta av inringaren som berättar, väldigt lugnt och sansat, att han har larmat 112. ■■■■■ parkerar bilen och säger åt kollegan att plocka fram pulversläckaren på 2 kg från skåpet på bilen samt sedan flytta undan firmabilen så den inte kommer att stå i vägen för ankommande utryckningsfordon.

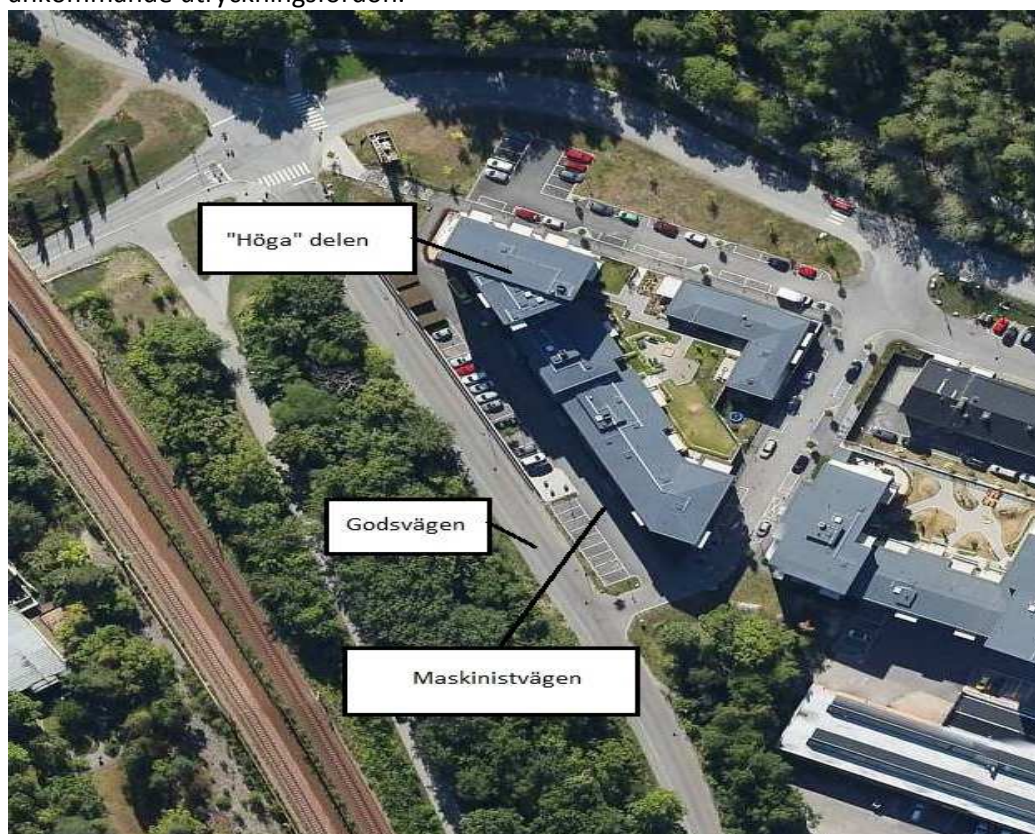

Bild 1: Översiktsbild ifrån aktuell adress. Källa Eniro.

████ rusar in i huset och tar sig upp till andra våningsplanet, där det brinner. Han sparkar kraftigt på dörren samtidigt som han känner på handtaget och inser att dörren är låst, han väntar uppskattningsvis 30 sekunder innan han tar beslut om att springa ner och ut igen för att försöka komma in till lägenheten via balkongen istället. De har en stege på firmabilen men den visar sig vara för kort för att nå upp till aktuell balkong. Han springer då åter igen in i trapphuset, denna gång för att förbereda stigarledning, då kommer en granne gående i trappen och meddelar att dörren till lägenheten nu är öppen. █████ springer upp för trapporna och förväntar sig att möta den boende men så sker ej. Väl framme vid aktuell lägenhetsdörr uppskattar █████ nollplanet till 120 cm, det vill säga, från golvet och upp 120 cm är det "rökfritt" och allt ovanför denna "gräns" är fylld av brandrök. Han kliver in i lägenheten och ropar högt men får inget svar. Han fortsätter att avancera inåt, efter ett tag kommer han till köket och ser då att det brinner på spisen samt i överskåpet. Han trycker av pulversläckaren han hade med sig och hör sedan stön ifrån ett angränsande rum. Han tar sig dit, och det visar sig vara sovrummet. Nu är sikten så pass dålig, både av brandrök men även av pulvret så han får känna sig fram. Han känner en säng och känner strax därefter en person som sitter i sängen. Han skriker då; "vi måste ut!" och får till svar, "vill inte, är så trött". Personen i lägenheten är omtöcknad och █████ börjar på egen hand dra ut personen från lägenheten men i hallen tar det tvärstopp och han inser att han måste ha hjälp. Han ropar till sin kollega att han måste få hjälp, kollegan tar sig in i lägenheten och de lyckas med gemensamma krafter släpa ut personen till trapphuset. Efter det springer █████ tillbaka för att stänga lägenhetsdörren efter dem för att därefter springa ned för att möta upp räddningstjänsten och ambulans. På vägen ner ger han även kollegan direktiv om att hålla personen vaken till varje pris. Fastighetsskötarkollegan uppskattar att han satt själv med den drabbade i ca 5-10 minuter.

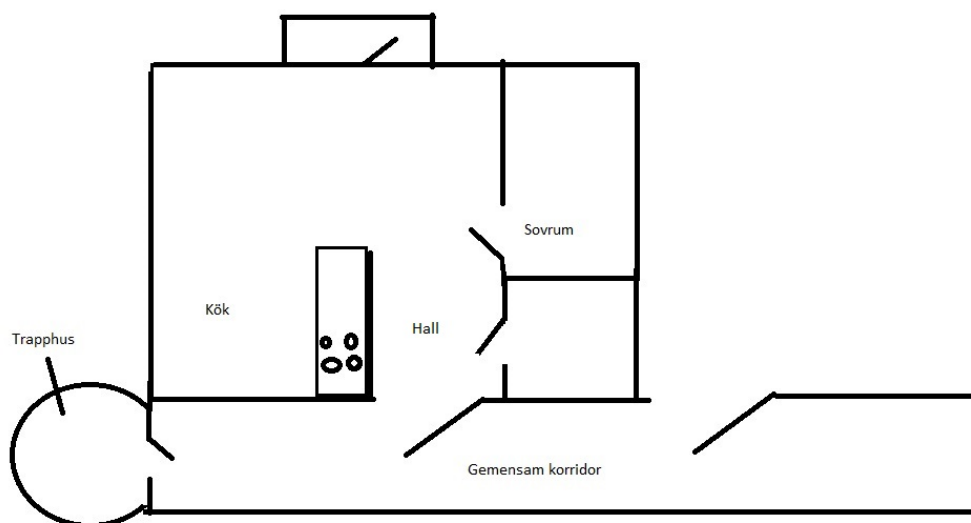

Bild 2: █████ egen planritning över lägenheten. Ej skalenlig.

När █████ kommer ut ser han att endast ambulans har anlänt, de har dock inte hittat helt rätt adress så han ropar på dem att det är här det är och att en person är utsläpad och ligger i trapphuset. Ambulanspersonalen börjar då ta sig till rätt port och aktuellt våningsplan men gör bedömningen att miljön är för dålig så de går själva ned utan patient. Varken █████, kollegan eller någon av brandgrupperna har uppfattat miljön i trapphuset som rökig/dålig, men utredaren har inte lagt ner ytterligare resurser på att få reda på mer information från aktuell ambulansbesättnings beslut då

detta inte berör uppdraget för denna utredning. Uppskattningsvis 2 minuter senare anländer Kista som första brandstyrka till platsen och strax därefter anländer även Upplands-Bro.

För Kistas befäl berättar [REDACTED] vad som har hänt samt vad han har gjort. Han efterfrågar även syrgas då han känner sig påverkad av all rök och får då syrgasväskan ifrån personal på Kistas enhet. [REDACTED] sätter på den och försöker andas in syrgas, men uppfattar det som att det inte är något tryck i den. Han dubbelkollar då manometer och flöde men det ser bra ut. Han får då syrgas ifrån ambulansen istället. Ambulansen vill även att han och kollegan åker in till sjukhus för kontroll vilket de också gör. [REDACTED] luftrör har blivit påverkade och det tar några veckor innan han känner sig helt återställd, kollegan klarar sig utan större åkommor.

Kistas styrka, för dagen 9 man, tar efter informationen ifrån [REDACTED] hand om själva brandsläckningen samt förstärker baspunkt med egen personal. Upplands-Bro får sektor trapphus och tar ner lägenhetsinnehavaren innan de söker av resterande trapphus.

4 Förstainsatsperson (FIP)/Förstainsatsenhet (FIE)

Brandkåren Attunda har under en tid arbetat med deltidsbefäl i en så kallad Förstainsatsenhet med utgångspunkt i Knivsta kommun. Knivsta är en heltidsstation på vardagar och en räddningsstyrka med beredskap i hemmet på kvällar, nätter och helger. Brandkåren Attunda tittar nu även på möjligheten att införa detta koncept på sina heltidsstationer. Om det införs på heltidsstationerna är huvudsyftet att den dagliga verksamheten ska bli mer effektiv. Om en individ exempelvis ska delta på ett möte så ska denne kunna transportera sig dit med en förstainsatsenhet samtidigt som resterande del av brandstyrkan kan utföra andra arbetssysslor på annan plats. En tanke är även att personal som ej är operativ för dagen ska kunna nyttja bilen vid behov av förflyttning inom våra medlemskommuner. Händer det något ska man få information om händelsen och sedan själv ta ett beslut om man har möjlighet att delta vid insatsen eller ej.

Att effektivisera räddningstjänsten är något som ständigt eftersträvas. Antalet resurser är begränsad, därför är det än viktigare att utnyttja de tillgängliga resurserna på bästa möjliga sätt för att nå intentionerna i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor om färre skadade och färre döda. I lagen om skydd mot olyckor står följande under 1 kap. 3 § *”räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.”* Vad som är att betrakta som godtagbar tid och effektivt sätt blir i slutändan en tolkning och skiljer sig åt runt om i landet då förhållandena och förutsättningarna skiljer sig åt.

Brandkåren Attunda har, som beskrivits ovan, redan infört detta i Knivsta och initialt valt att endast bemanna enheten med befäl då de i högre grad ska kunna arbetsleda sig själva, göra riskbedömningar, lämna en lägesrapport etc. Befälet som tjänstgör åker i ett eget mindre fordon direkt mot olycksplatsen utan att åka förbi brandstationen. Då denna enhet oftast, enligt dem som själva åker i denna uppdragsform, är först framme på en olycksplats kan denne även tidigare skaffa sig en lägesbild av olyckan för att därigenom kunna planera och strukturera insatsen innan övrig räddningspersonal anländer vilket gör att den får en ledningsfunktion. Målet är att kunna erbjuda samhället snabbare hjälp och därmed ett bättre skydd mot olyckor. Varje minut är viktig, ju snabbare man får fram personal till skadeplatsen som kan påbörja livräddande och skadebegränsande åtgärder desto bättre.

Att på egen hand framföra ett fordon på larm ställer höga krav på medarbetaren. Fordonet ska framföras på ett snabbt och säkert sätt samtidigt som en mental förberedelse och radiokommunikation ska kunna ske. När befälet åker tillsammans med brandstyrkan kan denne i högre utsträckning koncentrera sig på radiokommunikationen och diskutera/förklara insatsstruktur för brandmännen. Att agera ensam på en olycksplats skiljer sig från det traditionella arbetssättet och ökar kraven på den enskilda individen. Kommer man ensam i en mindre bil är man även mer oskyddad vid exempelvis trafikolyckor. Även vid andra olyckor kan det vara en fördel att ha "fler ögon" som kan bidra till riskbedömning.

Arbetsmiljöverkets författningssamling reglerar på ett flertal sätt arbetsmiljön avseende räddningstjänst. En ensam individ får exempelvis inte utföra rökdykning men kan istället utföra andra riskreducerande åtgärder för ankommande räddningspersonal, att enbart säkra en olycksplats kan vara ett annat exempel på arbetsuppgift. Ett stort ansvar vilar därför på individen att själv bedöma risker och vilka arbetsmoment denne kan utföra på egen hand. Brandkåren Attunda har därför initialt valt att enbart ha befäl som åker som FIE då dessa bör vara väl medvetna om arbetsmiljöverkets författningssamling samt ha erfarenhet av kontinuerliga riskbedömningar. Även arbetsgivaren har ett stort ansvar i att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten så att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs.

5 Slutsats

Något innan larmet når Kista och Upplands-Bro brandstationer går ett automatiskt förlarm ut till Järfälla. Detta sker per automatik från SOSAB i samband med följande förutbestämda händelser; brand i byggnad, drunkning och trafikolycka. Detta medför att all kommunikation exempelvis på en skadeplats slås ut då "förlarmet ligger aktivt" på Rakelterminalerna och ingen annan kommunikation kan då ske via dessa. Detta kan medföra ett arbetsmiljöproblem då man ej kan kommunicera med varandra på lämpligt sätt. I samband med denna lägenhetsbrand går även då, precis enligt avtal, ett automatiskt förlarm ut. Järfälla som för andra omgången har blivit insatta på industribranden, denna gång uppe på taket undrar vad de ska göra. Befälet på Järfälla ber då stegbilens 235-6030 personal, som ännu inte fått någon uppgift att kolla med SSRC om de ska åka på det nya larmet. De får då ett nej, trots att de endast har ca 5 minuters körväg istället för den dryga kvart det nu tog för första räddningsenhet att komma till platsen. Hade stegbilen fått åka hade de inte kunnat påbörja någon rökdykning då de var för få i antal, men väl andra arbetsuppgifter såsom förbereda för rökdykning, säkra trapphuset etc.

Vid mailkorrespondens med Staffan Ljung på SSRC låter han meddela att räddningsledaren på Skarprättarvägen inte fick någon förfrågan om han kunde avvara någon styrka för att åka på lägenhetsbranden. Då Järfälla, sedan en dryg timme, var insatt i släckningsarbetet larmades närmast lediga resurser.

Katarinas brandstyrka har vid 08.45 tryckt sin status som klara på Skarprättarvägen och borde således kunna vara disponibla för nya uppdrag om de ej meddelar annat. Om detta har gjorts har utredaren inte lyckats få fram, det som har framkommit är att de var trötta, smutsiga samt sanerade och ombytta till träningsoveraller. Deras andningsapparater var delvis använda och vad de kunde minnas så hörde de inget om någon lägenhetsbrand på vägen hem, det vill säga, de fick förmodligen

inte en förfrågan om de skulle kunna ha åkt på det nya larmet trots att de sannolikt var närmast lediga resurs.

Att SSRC i detta fall valde att dra Kista och Upplands-Bro baserades på en kortare diskussion mellan tre ledningsoperatörer. Närmast tillgängliga resurs skall alltid larmas enligt avtal om samverkan i länet.

Bild 3: Avstånd och körväg mellan de två aktuella händelserna. Källa Eniro.

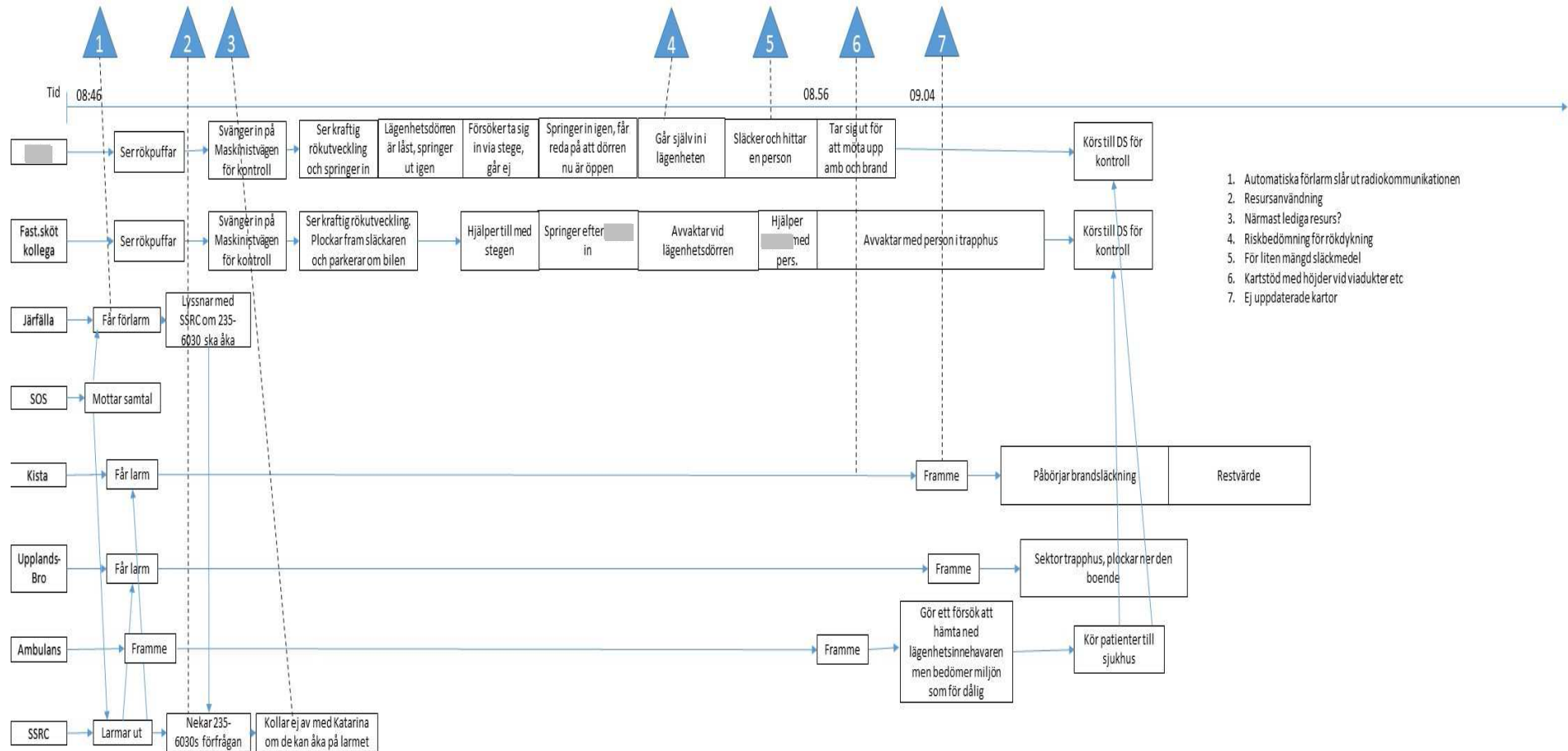
Både Kistas och Upplands-Bros styrkor fick redan på utlarmningen reda på att de åkte tillsammans samt att Yttre befäl medföljde från Enköping. Befålet i Upplands-Bro hade relativt god lokalkännedom så denne visste om att det fanns en järnvägsundergång som var tvungen att passeras om man åkte en viss väg och att den är väldigt tajt med en brandbil så de valde en annan, längre väg. Kista som saknade denna lokalkännedom litade på sin GPS. Maskinistvägen finns varken i deras GPS eller i Storstockholms räddningscentral (SSRC) kartstöd. Dock var positionen korrekt koordinatsatt utan att för den sakens skull visa rätt vägnamn. Ett problem som uppstod var att Kistas steg fick vända vid järnvägsundergången och åka en omväg medan Kistas förstabil sänkte chassit så mycket det gick och lyckades precis ta sig under. Att Maskinistvägen inte finns i varken Kistas eller SSRCs kartstöd påverkade förmodligen inte just denna insats. Men är ändå anmärkningsvärt, speciellt med tanke på att vägen fick sitt namn 2010 enligt Järfälla kommun, d.v.s. det är inte någon ny väg. Efter en snabb kontroll av kartstödet hos några slumpmässigt utvalda brandbilar hos Attunda så saknas aktuell gatuadress i exempelvis vårt yttre befälsfordon 235-5080 men inte i Sollentunas släck/räddningsfordon 235-5010.

När det kommer till [REDACTED] och hans kollegas insats har de förmodligen räddat livet på personen som befann sig i lägenheten. Att de sedan tog väldigt stora risker för att åstadkomma det är inte lika positivt. Nu kom [REDACTED] dit som en "privatperson" men med en brandmans kunskap och synsätt, på gott och ont. När [REDACTED] står vid lägenhetsdörren, full av adrenalin, reagerar han på att nollplanet är lågt men allt han tänker på är att rädda liv. Riskbedömningen blir därefter. Vid den hypotetiskt ställda frågan om hur han hade agerat om han kom dit i egenskap av brandman tror han att han hade agerat lite annorlunda och haft ett högre säkerhetstänk. Vid aktuell händelse, utefter vad utredaren har fått fram, är att [REDACTED] insats är att räkna som rökdykning. Då krävs enligt AFS 2007:7 en arbetsledare, en rökdykledare och två rökdykare, det vill säga 4 personer.

På frågan om vem som passar för att åka Förstainsatsenhet anser [REDACTED] att det ska vara en person som har rutin och ett högt säkerhetstänk. Han funderar även på om det inte skulle vara bättre att vara två personer, en som riggar för ankommande styrkor och en som gör något "skarpt". Den egna säkerheten är även otroligt viktig och det blir känsligare om man endast är en person.

Ska Brandkåren Attunda införa Förstainsatsenheter även på heltidstationerna bör det föregås av en arbetsmiljökonsekvensbeskrivning. Det är även viktigt att tydliggöra lagar samt utforma riktlinjer utifrån rådande regelverk och Brandkåren Attundas egna bestämmelser. I många fall kan det vara lättare att ha ett högre säkerhetstänk när man står på sidan och arbetsleder andra än om man ensam är på plats och ser akuta behov av insatser som behöver utföras. En del av detta jobb är redan genomfört i och med att Knivsta redan använder denna funktion. Övning och diskussion kring förväntningar, arbetssätt är också av vikt att det utförs kontinuerligt. Vid en mindre enkätundersökning bland personalen i Knivsta som redan åker i denna funktion, har de varit nöjda med internutbildningen de har erhållit. Man bör fundera på vid vilka insatstyper dessa enheter ska användas och vad personalen förväntas kunna utföra.

6 STEP-analys

7 Uppmärksammade avvikelser och rekommenderade åtgärder

Nedanstående avvikelser/förbättringsförslag riktas i huvudsak till interna funktioner inom Brandkåren Attunda (BA) men även SOS AB, SSRC, HSB m.fl är tänkta mottagare av några av dessa förslag.

Oavsett om avvikelserna och de rekommenderade åtgärderna är riktade internt eller externt kan de hanteras på annat sätt, än de av utredaren föreslagna.

AVVIKELSEUTREDNING AV OLYCKA / TILLBUD

Sida 1

Datum: 2016-02-03	Händelse: Lägenhetsbrand	Utredning gjord av: Patrik Asp		Utredn. datum
Plats: Maskinistvägen				2016-05-04
Avvikelse	Risk - Problem	*Bedöm	Åtgärdsförslag	Kommentar
A1 Uppdaterat kartmaterial	R1 I och med samverkansavtalet åker styrkorna utanför sina primärområden.	P2	Se åtgärdsförslag 7.1	
A2 Utnyttjande av befintliga resurser samt tillsättning av nya	R2 Kan leda till längre tid innan hjälp når fram till den behövande.	SP2	Se åtgärdsförslag 7.2	
A3 Mängden släckmedel	R3 Vid större mängd släckmedel kan större brand släckas och aktionstiden öka.	S1	Se åtgärdsförslag 7.3	
A4 Automatiska förlarm	R4 Slår ut radiotrafiken.	SP2	Se åtgärdsförslag 7.4	
A5 Synliggör viktiga dokument	R5 Kan leda till osäkerhet och felbedömningar. Utför arbetsuppgifter som ej är lämpliga.	SHP3	Se åtgärdsförslag 7.5	
A6 Arbetsuppgifter	R5 Kan leda till osäkerhet och felbedömningar. Utför arbetsuppgifter som ej är lämpliga.	SHP3	Se åtgärdsförslag 7.6	
A7 Utbildning	R5 Kan leda till osäkerhet och felbedömningar. Utför arbetsuppgifter som ej är lämpliga.	SHP3	Se åtgärdsförslag 7.7	
A8 Insatsrapport i PDF-format	P1 Kan bli missförstånd över vad som egentligen har hänt/utförts.	SP2	Se åtgärdsförslag 7.8	

Bild 4: Avvikelseutredning genomförd i samband med utredning av händelsen.

7.1 Uppdaterat kartstöd/kartmaterial - SSRC, SOS, Storstockholms brandförsvaret, Brandkåren Attunda

Avvikelse:

I flera enheter samt inne hos SSRC finns inte Maskinistvägen med, vid den aktuella händelsen var adressen trots detta korrekt koordinatsatt. Maskinistvägen tillkom som gatunamn 2010 och är således ingen särskilt ny adress. Dessutom saknas information om höjder på broar, viadukter etc vilket kan försena en utryckning om lokalkännedom saknas.

Föreslagen åtgärd:

Uppdatera kartmaterial ofta, sträva efter att alltid ha det senaste samt se över om höjder för broar, viadukter kan integreras i kartstödet.

7.2 Fördelning av tillgängliga resurser - SSRC

Avvikelse:

I detta fall fanns en stegbil med 2 personer som meddelade SSRC att de fanns till förfogande för den nya insatsen men blev nekade, det är möjligt att även brandstyrkan från Katarina skulle kunna ha bistått vid händelsen. I resurssättningen till detta larm, brand i lägenhet, har man valt att dra två stationer samt ett yttre befäl. Detta gör det lite anmärkningsvärt att man då nekar hjälp ifrån Järfällas stegbil som skulle ha varit på plats ca 10 minuter före Kista. I Stockholmsområdet har räddningstjänsterna generellt sett kort tid till att flera styrkor kan vara på plats, men här anser utredaren att det finns mer tid att tjäna. Man hade även kunnat lyssna med Räddningsinsatschefen/Räddningsledaren på Skarprättarvägen om denne hade någon styrka att avvara då industribranden hade gått ner i intensitet, detta skedde aldrig.

Föreslagen åtgärd:

Se över/ta fram rutiner och riktlinjer över vilka enheter/stationer som ska larmas när det pågår parallella insatser, hur sker resursfördelningen vid större händelser? Följer man larmplaner eller gör man avsteg från dem? SSRC bör överväga rutiner som möjliggör kontroll med befäl vid pågående insats om resurser kan avvaras för att åka mot ny insats där potentiellt livräddande åtgärder kan behövas.

7.3 Utrustning och utbildning för personal som arbetar i bostadsområden - HSB, Brandkåren Attundas medlemskommuner

Avvikelse:

I firmabilen [REDACTED] och hans kollega åkte runt i hade de en 2-kilos pulversläckare bak i skåpet. En 2-kilos släckare släcker endast en mindre brand och ha en aktionstid på ungefär tio sekunder.

Föreslagen åtgärd:

Köp in och byt ut 2-kilossläckarna mot 6 kg pulversläckare. Då ökar man aktionstiden och kan släcka större bränder. Kommunerna har en mängd fordon som dagligen rör sig runt om i kommunerna, även här föreslås att öka mängden släckmedel till 6 kg. Att även införskaffa en brandfilt kan vara något att fundera på och ta ställning till. Utredaren ser här ett behov av att Brandkåren Attunda kan bistå medlemskommunerna, större kommunala bostadsbolag och andra aktörer som ofta finns tillgängliga och inte ovanligen är snabbt framme på olyckor och bränder med en plan för utbildning och utrustning för att kunna genomföra initiala åtgärder.

7.4 Automatiska förlarm - SOS, MSB, Brandkåren Attunda

Avvikelse:

När ett automatiskt förlarm går ut slås radiotrafiken på en skadeplats ut. Detta kan leda till arbetsmiljöproblem då man inte kan få kontakt med varandra. Har man viktig information som behöver sändas ut via radiosamband går ej detta, vilket beroende på typ av larm, kan vara väldigt allvarligt. Vid exempelvis en rökdykning kan detta få väldigt allvarliga konsekvenser. Individerna måste dessutom komma ihåg att byta tillbaka till aktuell RAPS, vilket också är en stor brist/fara.

Föreslagen åtgärd:

Ändra så att de automatiska förlarmen endast går ut på stationerna och inte till de fordonsmonterade eller bärbara Rakelterminalerna. Befinner sig brandstyrkan utanför stationen sitter de oftast i bilen och då är de redan snabba iväg på larm.

7.5 Sammanställ föreskrifter och arbeta fram riktlinje för FIE-verksamhet - Brandkåren Attunda

Avvikelse:

Att åka som Förstainsatsenhet ställer höga krav på individen. Det kan vara allt från att känna otillräcklighet över att inte kunna påbörja det man anser nödvändigt, till att man väl på plats ska arbetsleda sig själv fram till dess att resterande brandstyrka anländer.

Föreslagen åtgärd:

För att göra gällande lagar och regler mer tydliga och tillgängliga för personalen bör arbetsgivaren sammanställa och tydliggöra lagar, föreskrifter samt Brandkåren Attundas egna bestämmelser på ett enkelt sätt. Finns det sammanställt på ett enkelt sätt minskar det förhoppningsvis missuppfattningar och osäkerheten för personalen. När man förväntas göra en riskbedömning för egen säkerhet och arbetsleda sig själv måste riktlinjerna vara solklara och det får inte råda någon otydlighet om vad man kan och får utföra eller ej.

7.6 Vilka arbetsuppgifter kan utföras av personal som bemannar FIE? - Brandkåren Attunda

Avvikelse:

Vilka arbetsuppgifter ska en ensam arbetstagare kunna hantera på en skadeplats? Rökdykning är naturligtvis uteslutet men det finns mycket annat som kan och bör utföras. Råder det oklarheter eller osäkerhet finns risken att man tar beslut som är arbetsmiljömässigt omdömeslösa än om man klart och tydligt vet vad som förväntas/krävs av en.

Föreslagen åtgärd:

Var tydlig med vilka åtgärder/arbetsuppgifter individen kan tänkas utföra. Självklart är det situationsanpassat men det krävs en större tydlighet mot vad som är fallet idag är utredarens bedömning. Detta då arbetssättet avviker från, vad som idag är normalt med större enheter bemannande med mer personal. Detta bör tydliggöras i riktlinje föreslagen under punkten 7.5.

7.7 Fortsatt utbildning samt erfarenhetsträffar för personal som arbetar med FIE - Brandkåren Attunda

Avvikelse:

Enligt de enkätsvar utredaren har erhållit från dem som redan idag åker som Förstainsatsenhet anser de att utbildningen de erhållit har varit bra. Dock efterfrågas vidareutbildning och ett forum för att utbyta erfarenheter, taktiktänk med mera.

Föreslagen åtgärd:

Det är väldigt viktigt att ha vidareutbildning samt tillfällen där personerna kan träffas och utbyta erfarenheter, även mellan stationer och distrikt.

7.8 Insatsrapporter i PDF-format - Storstockholms brandförsvaret

Avvikelse:

Efter att utredaren erhållit Storstockholms brandförsvares insatsrapport i PDF-format har viss text förskjutits vilket får till följd att den blir missvisande och felaktig. I detta fall ser det ut som att brandstyrkan har defibrillerat när de i själva verket har administrerat syrgas.

Föreslagen åtgärd:

Se över om det är någon inställning eller om man kan lösa det genom att göra någon annan åtgärd.

8 Referenser och underlag

8.1 Intervjuer

██████████, Gruppledare Brandkåren Attunda 2016-03-18

██████████ Järfälla kommun 2016-04-06

██████████, Brandförman Storstockholms brandförsvaret 2016-04-08

██████████, Gruppledare Brandkåren Attunda 2016-04-11

██████████, Gruppledare Brandkåren Attunda 2016-04-11

Fastighetsskötarkollega 2016-04-18

██████████, Operativ strateg Brandkåren Attunda 2016-05-03

8.2 Mailkorrespondens

Staffan Ljung, Operativ chef Storstockholms brandförsvär

Stefan Ohlsson, Styrkeledare deltid Brandkåren Attunda

Kenneth Nyman, Brandman med befälskompetens Brandkåren Attunda

Urban Pettersson, Gruppledare Brandkåren Attunda

8.3 Internet

<https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Ledning--samverkan/Natverket-Kunskapsplattform-ledning/Intervjuer-/Intervju-med-Kenneth-Hermansson/> 2016-04-26

<http://www.bastad.se/kommun-samhalle/omsorg-stod/trygg-och-saker/raddningstjanst/raddar/fip-forsta-insatsperson/> 2016-04-26

8.4 Övriga dokument

LSO lagen om skydd mot olyckor 2003:778

AFS 2007:7

Brandkåren Attunda insatsrapport 2016A00342

Brandkåren Attunda insatsrapport 2016A00339

Storstockholms brandförsvär insatsrapport 2016196112